

Кримінальний процес та криміналістика;
судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

УДК 343.14

Доценко Денис Дмитрович

аспірант кафедри кримінального права та процесу

Державного податкового університету

Dotsenko Denys

PhD Student of the Department of Criminal Law and Procedure

State Tax University

ORCID: 0009-0000-8524-5848

**МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО
ІНТЕЛЕКТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ
POTENTIALS AND RISKS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE
APPLICATION IN CRIMINAL JUSTICE**

***Анотація.** Вступ. Сучасний світ вступив в епоху активного впровадження штучного інтелекту (далі – ШІ) та програм машинного навчання на основі ШІ в усі галузі нашого життя. Особливу увагу було приділено правничій сфері, вимоги до якої постійно зростають, навантаження на суди досягає свого піку, особливо під час кризи пандемії чи військових дій. Вагомою є й економічна складова, що вимагає скорочення витрат на державному рівні шляхом застосування нових технологій, що допоможе скоротити витрати, підняти рівень ефективності судової влади та кримінального судочинства в цілому. Активні дослідження на цю тему охопили світ за останні роки, а велика увага та гонка з розвитку ШІ та його перспективи спонукають вчених активно досліджувати це питання.*

Мета. Метою статті є визначення потенціалу та можливостей використання штучного інтелекту в Україні та перспективи впровадження для кримінального судочинства й аналіз можливих ризиків. Також метою є дослідження іноземного досвіду щодо використання таких технологій у судочинстві, їх практичне значення та застереження. Також метою є складення пропозицій щодо можливого використання в Україні та необхідних для цього дій.

Матеріали і методи. Матеріали дослідження охоплюють міжнародні документи та наукові праці. Дослідження було здійснено з використанням загально-наукових методів: порівняльного, логічного, системного, узагальнення.

Результати. Проаналізовано суть штучного інтелекту та його особливості, а також визначено конкретні переваги його застосування у кримінальному судочинстві. Було досліджено питання автоматизації судових документів та оцінка використання ШІ у цьому процесі. Визначено вплив систем машинного навчання та штучного інтелекту на судочинство в інших країнах світу. Здійснено аналіз європейських нормативно-правових документів регулювання ШІ та перспективи його використання. Приділено увагу оцінці ризиків у використанні штучного інтелекту, необхідності балансування між штучним інтелектом та людиною. Зазначено конкретні дії, які необхідно впроваджувати для підготовки використання ШІ у сучасному судочинстві.

Перспективи. Подальше впровадження штучного інтелекту в кримінальне судочинство потребує розробки відповідного правового регулювання, запровадження етичних стандартів та механізмів аудиту алгоритмів. Запропоновано напрями майбутніх досліджень, зокрема аналіз впливу ШІ на рішення суддів, інтеграцію інтелектуальних систем у судову практику України та вивчення можливостей запобігання зловживанню використанням штучного інтелекту.

Ключові слова: штучний інтелект, автоматизація правосуддя, етичні ризики, машинне навчання, алгоритми штучного інтелекту.

Summary. *The modern world has entered an era of active implementation of artificial intelligence (hereinafter – AI) and AI-based machine learning programs across all spheres of life. Special attention has been given to the legal sector, where increasing demands and workload on courts have reached their peak, particularly during crises such as pandemics or military conflicts. The economic aspect is also significant, requiring cost reduction at the state level through the application of new technologies. These technologies help to reduce expenses, enhance the efficiency of the judiciary, and improve criminal justice as a whole. In recent years, active research on this topic has spread globally, while the growing focus on AI development and its potential has encouraged scholars to investigate this issue further.*

Purpose. *The purpose of this article is to assess the potential and opportunities for the use of artificial intelligence in Ukraine, explore the prospects for its implementation in criminal justice, and analyze potential risks. Additionally, the study aims to examine foreign experiences with such technologies in judicial practice, evaluate their practical significance, and identify key concerns. Furthermore, the article aims to develop proposals for the potential application of AI in Ukraine and outline the necessary steps for its implementation.*

Materials and Methods. *The research materials include international documents and academic studies. The study employs general scientific methods such as comparative, logical, systemic analysis, and generalization.*

Results. *The essence and specific features of artificial intelligence have been analyzed, along with the identification of its concrete benefits in criminal justice. The research also examines the automation of judicial documents and the role of AI in this process. The impact of machine learning systems and artificial*

intelligence on judicial procedures in other countries has been assessed. A review of European legal frameworks regulating AI and its potential applications has been conducted. Special attention has been given to evaluating the risks of AI implementation and the necessity of balancing human and artificial intelligence interaction. The article outlines specific actions required for the preparation and integration of AI into modern judicial processes.

Discussion. The further implementation of artificial intelligence in criminal justice requires the development of appropriate legal frameworks, the establishment of ethical standards, and the introduction of algorithm auditing mechanisms. The article proposes future research directions, including an analysis of AI's impact on judicial decision-making, the integration of intelligent systems into Ukraine's judicial practice, and measures to prevent the misuse of artificial intelligence.

Key words: *artificial intelligence, justice automation, ethical risks, machine learning, artificial intelligence algorithms.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту спричинив масштабні зміни в різних сферах суспільного життя, зокрема й у праві та судочинстві. Світ швидко вступає в епоху інформатизації усіх сферах, і судочинство стало одним з найбільш перспективних. Судова система – завжди була складною, важкою та дуже витратною, а ще дуже прийнятною до зовнішніх чинників, що іноді не було надійним. Оскільки з'явилися нові технології, то вони поступово впроваджувалися у різних країнах з перемінним успіхом. Значний прорив останніх років у сфері штучного інтелекту значно змінив ситуацію – потенціал спрощення рутинних завдань за допомогою ШІ та його аналітичні можливості не можна ігнорувати. Впровадження таких технологій несе низку викликів, що потребують належного наукового аналізу та правового регулювання. Однією з ключових проблем є мала база

досліджень щодо належного нормативно-правового регулювання ІІІ у сфері судочинства, це не є масовим та основа лише закладається. Не менш важливим є питання ризиків використання штучного інтелекту, зокрема етичних, адже це покладає сумнів на можливості суддів здійснювати свою діяльність, тому ретельне дослідження цих ризиків стало проблемою чималої кількості досліджень. Ще однією проблемою є обмежена практика використання штучного інтелекту в судочинстві на офіційному рівні, у той час як в багатьох інших країнах цей етап давно пройдений і ІІІ активно використовується на практиці в різноманітних сферах.

Необхідність подальших досліджень з метою виявлення усіх можливостей та співставлення з потенційними ризиками є основою для прийняття рішень щодо штучного інтелекту й формування плану його впровадження у здійснення судочинства усіма сторонами процесу задля переваг ефективності, часу та навантаження на суди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку ІІІ та перспектив його використання у судочинство стало предметом багатьох досліджень за останні роки. Цей напрям є надзвичайно актуальним та охоплює різні галузі та напрями, тому розвивається доволі активно. Серед українських авторів Михайлов В.О., Ліхтанська А.П. розглянули практичне застосування штучного інтелекту у кримінальному провадженні та запропонували ідеї щодо їх застосування в Україні [1]. Борщенко В.В. дослідила можливі перспективи та сучасний стан застосування інформаційних технологій, зокрема штучного інтелекту [2]. В свою чергу Барабаш О.О. проаналізувала питання викликів та завдань, які постають перед державою для впровадження подібних інформаційних технологій [4]. Белов Д.М., та Белова М.В. дослідили тему можливостей штучного інтелекту та етичної сторони цього процесу з великою кількістю пропозицій щодо їх удосконалення [5]. Changqing Shi., та Bin Li., проаналізували практичну значущість штучного інтелекту на практиці в Китаї та про

систему "Smart Court", що має практичну цінність [6]. Актуальна тема справедливості та гарантування цієї чесноти в епоху штучного інтелекту в судочинстві дослідив Габіні І.І, робота якого піддає певній критиці необережне застосування штучного інтелекту [7]. Удовенко Ж.В., Басиста І.В. проаналізували використання штучного інтелекту у кримінальному провадженні та протиріччя такого застосування [8]. Значущою є робота Шемчушенко В. щодо штучного інтелекту з нормативними та практичними прикладами його застосування та перспектив використання [9]. Крицька І.О. у своїй роботі ж розглянула базові європейські стандарти використання штучного інтелекту у судочинстві [10].

Формулювання цілей. Метою статті є дослідження перспектив та можливостей використання технологій штучного інтелекту для кримінального судочинства, яку практичну користь це принесе як учасникам судового процесу, самому суду та державі в цілому. Важливим є оцінка ризиків, ознайомлення з альтернативними точками зору для висвітлення проблемних елементів та їх порівняння з перевагами та виявлення наявних проблем для застосування таких технологій на практиці та які ризики вони несуть. Необхідною метою є опрацювання іноземних джерел, та складання ініціатив та ідей для практичного впровадження в Україні.

Виклад основного матеріалу. Активне впровадження штучного інтелекту змусило світ змінюватися та йти шляхом використання новітніх технологій практично у всіх сферах життєдіяльності. Постійне зростаюче навантаження на суди та світові кризи спонукають світ шукати способи оптимізації здійснення судочинства за допомогою технологій, а проривні дослідження штучного інтелекту лише посилюють це з новою силою.

Штучний інтелект – це набір наукових методів, теорій та технік, метою яких є відтворення когнітивних здібностей людини за допомогою машини [1]. ШІ має доступ до використання великої кількості даних та

обчислень, а також вміє певною мірою оцінювати, аналізувати та вчитися на отриманій інформації, що робить його надзвичайно перспективним продуктом для оптимізації процесів, на які потрібна велика кількість людських ресурсів. Проблема збільшення ефективності та мінімізації як матеріальних, так і часових витрат є ключовою при дослідженні впровадження новітніх технологій у судочинство. Досвід застосування ШІ у судочинстві все ще можна вважати незначним, але чимало вчених зазначають великий потенціал для судочинства у майбутньому. У зв'язку з швидкоплинним розвитком інформаційних технологій та окремого елемента, яким є ШІ – якість та форми кримінального судочинства ще невідомі, але необхідність досліджень на тему впровадження ШІ та нейромереж для допомоги при здійсненні судочинства у кримінальних справах та інших галузях є необхідними для майбутнього [2]. ШІ та нейромережі в цілому можна вважати найбільш актуальними з можливих інструментів для вдосконалення судочинства.

Підтвердженням майбутнього штучного інтелекту стало прийняття Етичної Хартії про використання штучного інтелекту у судовій системі та її середовищі (англ. European ethical Charter on the use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment), що була запроваджена Європейською комісією з Ефективності правосуддя Ради Європи. У ній було закріплено 5 принципів щодо використання штучного інтелекту під час здійснення правосуддя:

- принцип дотримання основних прав людини при використанні штучного інтелекту (що унеможлиблюють пряме або опосередковане порушення конвенції про захист персональних даних);
- принцип недискримінації, а саме запобігання розвитку будь-якої дискримінації між окремими особами чи групами осіб;
- принцип якості та безпеки, який стосується обробки судових рішень і даних у безпечному технологічному середовищі;

- принцип «під контролем користувача» (учасник судового процесу повинен бути проінформований зрозумілою мовою про всі процесуальні аспекти та про можливості й функції штучного інтелекту відповідно до статті 6 Європейської Конвенції прав людини та основоположних свобод (ЄКПЛ);

- принцип прозорості, неупередженості та справедливості [3].

Щодо потенційного застосування штучного інтелекту, то програми штучного інтелекту можуть застосовуватись як допоміжний інструмент, що сприяє пошуку, аналізу та систематизації необхідної інформації. Також штучний інтелект може виконувати відповідні функції - це, скажімо, допомога у складанні документів; аналіз (прогноз, оцінна функція); врегулювання суперечок у режимі онлайн; пошукова функція тощо [4]. Теоретично, ШІ має надзвичайно високий потенціал використання у судочинстві: від спрощення рутинної роботи та пошуку інформації до власного аналізу обставин справи та допомоги з пошуком судової практики в цих справах і формуванні рішень. Важливою частиною ШІ є машинне навчання, за допомогою якого він може аналізувати великі бази даних та на їх основі прогнозувати можливі рішення та формувати типовий текст того чи іншого документу, що значно спростить роботу усім учасникам процесу.

Використання ШІ для автоматизації судових процесів є однією з тенденцій у розвитку судочинства. Використання технологій штучного інтелекту та його особливостей, таких як: машинне навчання, бази даних, обробка природної мови та автоматичне прийняття рішень є критично важливими для автоматизації певних етапів судових процесів. Одна з основних проблем судової системи — значне навантаження на суддів через велику кількість справ. Час витрачається не тільки на розгляд матеріалів, але й на підготовку процесуальних документів. Часовий ресурс фахівців у цьому питанні — є критично важливим ресурсом для здійснення ефективного судочинства, і можливість значно його скоротити на більшості

етапів – є пріоритетом. Одним з основних напрямків автоматизації є обробка та аналіз великого обсягу правової інформації, такої як судові рішення, законодавство, прецеденти та інші юридичні джерела. Системи ШІ можуть використовувати алгоритми машинного навчання для аналізу тексту та виявлення закономірностей у судових рішеннях і це дозволить забезпечити швидкий доступ до інформації, а також проводити аналіз судової практики для прийняття обґрунтованих рішень [5]. Застосування штучного інтелекту в автоматизації та судовому процесі дозволяє значно підвищити ефективність роботи суддів, адвокатів та інших учасників процесу. Алгоритми ШІ можуть автоматизувати рутинні дії, допомагати в аналізі доказової бази та навіть прогнозувати можливі рішення суду на основі аналогічних справ. Це особливо актуально для кримінального судочинства, де точність, швидкість та об'єктивність відіграють ключову роль.

Якщо говорити про автоматизацію процесів за допомогою штучного інтелекту, то найбільш ймовірною перевагою від використання ШІ при здійсненні судочинства буде допомога зі складанням та обробкою інформації різноманітних документів. Судова система стикається з великою кількістю процесуальних документів, які потребують стандартного оформлення, такими як: ухвали, рішення, обвинувальні акти, вироки суду та постанови. Підготовка подібних документів займає значну частину часу суддів та їхніх помічників. Треба зауважити, що здебільшого вони мають типовий зміст, який змінюється лише у певних деталях, і саме це відкриває можливості для використання ШІ як інструменту, що здатний аналізувати інформацію та алгоритми з відповідних баз даних, для автоматичного створення шаблонів документа з урахуванням специфіки справи. В такому випадку це значно полегшить роботу суддям та їх помічникам, збільшить ефективність робочого часу працівників та підвищить ефективність здійснення судочинства в цілому. Подібні інструменти зможуть значно

полегшити надмірне навантаження на суди, з якими вони стикаються останні роки.

Оскільки штучний інтелект базується на машинному навчанні, то цю його особливість можна використовувати для того, щоб надати йому велику кількість інформації та навчити його виконувати завдання відповідно до певних вимог та алгоритмів. Наприклад, ШІ зможе аналізувати базу судових рішень та визначати основні елементи і на основі цього створити набір шаблонів для кожного типу документа, а у той же час суддя або його помічники введуть основну інформацію про справу для автоматичної генерації тексту відповідно до правових норм. Звісно, не можна віддати це все виключно ШІ, адже це лише інструмент, а не остання інстанція, і суддя все одно має переглядати документ та вносити відповідні корективи, але переваги такого способу підуть лише на користь. Виділяючи головні переваги подібної автоматизації, то це:

- економія часу (скорочення часу на підготовку стандартних документів дозволить суддям більше зосередитися на аналізі справи, а не на технічній частині, яка полягає в оформленні рішень, а також значно зменшить видатки судової адміністрації за рахунок прискорення судочинства);

- мінімізація помилок (використання шаблонів та перевірених правових формулювань мінімізує ймовірність технічних помилок або невідповідність законодавству);

- забезпечення єдності судових справ (алгоритми можуть аналізувати рішення в подібних справах і рекомендувати відповідні формулювання, а також мінімізують ризик суттєвих розбіжностей у підходах до однакових справ);

- прозорість та відкритість (автоматизована система дозволить зберігати всі версії документів та відслідковувати внесені зміни, що може бути важливим для аудиту судових рішень).

Автоматизація судових процесів з допомогою ШІ може мати деякі переваги, такі як підвищена швидкість та ефективність прийняття рішень, зменшення людських помилок та більш об'єктивний підхід до судових процесів. ШІ може швидко аналізувати великий обсяг інформації та виявляти недоліки чи суперечності в судових рішеннях, що сприяє посиленню справедливості та постійності в правосудді [4]. ШІ як інструмент може виявитися надзвичайно корисним інструментом для трансформації судової системи та зможе надати значну кількість переваг як у ефективності, так і в прозорості.

Деякі країни вже активно використовують ШІ для формування текстів та різноманітних документів. Так наприклад у Китаї діє система «Smart Court» - вона аналізує юридичні норми, попередні справи та автоматично формує текст рішень. Ця система спрямована на забезпечення швидкого та справедливого судочинства для великого населення в умовах швидкого економічного зростання. Також система використовує штучний інтелект для автоматичного відбору судових справ та надає рекомендації щодо законів та нормативно-правової бази, а також практики їх застосування [6].

Існують й інші можливості використання ШІ у судочинстві. При достатньому розвитку ШІ може допомогти адвокатам швидко знаходити та аналізувати релевантну юридичну інформацію, таку як законодавство, судова практика, договори, статті. ШІ також може генерувати та перевіряти юридичні документи, такі як позови, контракти, запити, відповіді. ШІ може надавати адвокатам та клієнтам юридичні поради та рекомендації на основі аналізу їх ситуації та правового становища. ШІ може також допомогти адвокатам підготуватися до судових процесів, прогнозуючи можливі рішення суду [7]. ШІ дуже зручний інструмент, адже дає можливість проаналізувати минулі подібні справи та видати оціночний прогноз з рекомендаціями на основі інформаційної бази подібних рішень, хоч остаточне рішення все ще буде за суддею. Таким чином на основі судової

практики та чинного законодавства III буде здатний прогнозувати приблизний результат розгляду справ та допомагати у плануванні судових стратегій. Подібні можливості хоч і не замінять суддю, але посилять контроль і зменшать корупційні ризики, адже у будь-який момент штучний інтелект зможе сформувати статистику прийнятих рішень певного судді. Подібні алгоритми можуть зменшити вплив людських упереджень на судові рішення, особливо у випадках, де рішення залежать від суб'єктивних оцінок.

Існують й альтернативні думки та рішення, де прогнозування рішень суду III визначається як шкідливим для судочинства. Так, у Франції введена кримінальна відповідальність за аналіз судової практики, що дозволяє спрогнозувати, яке рішення у справі може винести суддя. Ці поправки до законодавства були прийняті під тиском суддівського корпусу, аргументуючи це тим, що судові рішення використовуються для аналізу моделі поведінки конкретного судді, тим самим порушуючи його особисті права [8]. Відповідно до цього можна зробити висновок, що за всіма перевагами III приховуються приховані ризики, які неодмінно треба враховувати.

У США в свою чергу теж є спеціальні програми, що використовуються для відповідного прогнозування, зокрема для обрання запобіжного заходу. Дослідники зі Стенфордського університету (Stanford Computational Policy Lab) розробили алгоритм, який асистує судді під час обрання запобіжного заходу для підсудного: тримання під вартою або застава. Програма розглядає велику кількість інформації з бази даних, після чого аналізує її та видає відповідну інформацію та висновки залежно від категорії справи, її особливостей та судової практики відповідно до законодавства. Так, виявилось, що окремі судді дають виходити під заставу набагато частіше ніж інші в аналогічних справах. Програма дає змогу оцінити ці ризики й тримати під вартою меншу кількість осіб, не наражаючи

громадськості на небезпеку, або навпаки стимулювати більш жорсткий запобіжний захід відповідно до судової практики з цією ж метою [9]. Звісно, це лише рекомендації, які зможуть надавати судді відповідну статистику для обґрунтування рішення, але не прийняти його за нього.

Одним з найголовніших ризиків використання ШІ у судочинстві є те, що його використання може впливати на принципи правосуддя та справедливості. Оскільки алгоритми машинного навчання ґрунтуються на базах даних, то вони можуть бути під впливом як зовнішнього втручання, так і просто спотворити ту чи іншу ситуацію, під впливом хибних суджень, і наприклад дискримінувати певну групу населення за ознаками сухої статистики, що не відповідатиме правовим цінностям.

Помилки або неточності у вихідних даних можуть призвести до неправильних або несправедливих рішень. Тому необхідно розробити механізми перевірки та підтвердження якості даних, що використовуються ШІ в судочинстві. Крім того, важливо забезпечити можливість контролю та перевірки роботи систем ШІ, а також право на оскарження рішень, прийнятих з їхньою участю [5]. Оскільки штучний інтелект не є людиною, то він не повинен стояти вище за людину у прийнятті рішень, і саме в якісному контролі використання ШІ є головний ризик його використання у судочинстві. Звісно, ШІ – це надзвичайно корисний інструмент, впровадження якого є не відворотним. В розробці пропозицій щодо їх впровадження є необхідним збереження балансу між автоматизацією та роллю людини.

Прогнози та оцінка ризиків, зроблені системою ШІ, не повинні мати обов'язкового значення та мають бути оцінені суддею на рівні з іншою наявною в матеріалах кримінального провадження інформацією. При цьому застосування результатів функціонування інструментів ШІ має бути повністю контрольоване з боку людини ще до його реалізації, а не пост-фактум у ході подальшої перевірки [10]. Людський фактор, такий як

професійний розсуд та моральні погляди має залишатися важливою складовою судочинства і його основою, а ШІ хоч і має великий потенціал у скороченні часових витрат та контролі, повинен лишатися саме допоміжним інструментом який допомагає суддям здійснювати обов'язки більш ефективно і об'єктивно, а не замінити їх повністю.

Забезпечення чіткого нормативно-правового регулювання повинно бути пріоритетом розробки в Україні. Створення відповідних законів та політик, а також принципів та обмежень у сфері використання ШІ усіма учасниками процесу повинно враховувати етичні, соціальні, правові та технологічні аспекти. Наймовірніше важливим при цьому буде зробити так, щоб обмеження та контроль йшли лише на користь, а не пригнічували розвиток та запровадження нових технологій типу ШІ у судочинстві.

Розглядаючи питання впровадження та використання ШІ в Україні, то повинні включатися та оцінюватися різноманітні фактори. ШІ – це дуже витратна справа, тому заради більшої якості та ефективності об'єктивно необхідна співпраця з іноземними компаніями чи навіть на державному рівні задля їх поступового впровадження. З того, що можливо зробити у найближчі роки, це:

- розробка законодавчих змін (визначення статусу документів, створених за допомогою ШІ, а також чітке регламентування сфер застосування);
- спроби впровадження пілотних проектів у судах (запровадження тестових програм для оцінки ефективності на практиці та збирання статистичних даних для подальшого удосконалення і аналіз алгоритмів та практики на основі ШІ);
- організація тренінгів для суддів та юристів (створювати цілі програми навчання та застосування ШІ у роботі заради збільшення ефективності та підготовки до майбутніх змін);

- впровадження нових модулів до єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи – ЄСІТС (є можливим створення нових модулів для тестування відповідних програм та можливостей як у сфері аналізу практики, так і інтеграція з базами судових рішень для аналізу та машинного навчання).

Висновки. Використання ІІІ у кримінальному судочинстві є важливим кроком на шляху до модернізації судової системи та інтеграції у майбутнє. Потенціал у ІІІ є неймовірним, та може досягнути значного прогресу у підвищенні ефективності, оперативності та відкритості судового процесу. Це дозволить автоматизувати рутинні завдання та сприяє більш швидкому аналізу доказів, напівавтоматичному складанню процесуальних документів та покращить якість судових рішень відповідно до судової практики і мінімізує корупційний вплив або помилку через людський фактор.

Застосування алгоритмів ІІІ у кримінальному судочинстві може значно спростити роботу суддів, прокурорів та адвокатів – дозволяючи швидко аналізувати та обробляти велику кількість інформації, допоможе стандартизувати процесуальні документи та підвищити рівень юридичної аргументації. Разом і з тим, існують очевидні ризики їх застосування, що неодмінно приводить до вивчення питання контролю та запобіжних заходів, але не перекреслюють усі переваги потенційного застосування. Застосування ІІІ – це ключ до нової історії здійснення судочинства, де більшу частину роботи буде покладено на програму, а люди будуть відповідальні за перевірку цієї роботи та кінцевий вердикт, що принесе значну користь для контролю та незалежності судової системи у майбутньому.

Література

1. Михайлов В.О., Ліхтанська А.П. Практичне застосування штучного інтелекту у кримінальному провадженні. *Dictum Factum*. 2024. № 1(15). С. 120-125. URL: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/321/288> (дата звернення: 08.01.2025).
2. Борщенко В.В. Інформаційні технології в судочинстві: сучасний стан та перспективи. *Вісник Одеського національного університету. Правознавство*. 2024. Т. 26, № 1. С. 7–11. URL: <https://journals.visnyk-onu.od.ua/index.php/law/article/view/471/461> (дата звернення: 08.01.2025).
3. Рада Європи. Етична хартія про використання штучного інтелекту в судових системах та їх середовищі. URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c> (дата звернення: 09.01.2025).
4. Барабаш О.О. Цифровізація правосуддя у контексті впровадження системи е-Суд: виклики та завдання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична)*. 2023. № 1. С. 57–66. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/view/564/558> (дата звернення: 09.01.2025).
5. Белов Д.М., Белова М.В. Штучний інтелект у судочинстві та судових рішеннях. *Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія Право*. 2023. № 78. С. 315-320. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/56467> (дата звернення: 14.01.2025).
6. Changqing Shi., Bin Li. The Smart Court – A New Pathway to Justice in China. *International Journal For Court Administration*. URL: <https://iacajournal.org/articles/367/files/submission/proof/367-1-1754-2-10-20210311.pdf> (дата звернення: 22.01.2025).
7. Габіні І.І. Судочинство в епоху штучного інтелекту: гарантування справедливості в епоху інформаційних технологій. *Львівський Державний Університет внутрішніх справ. Збірник тез*. 2024. С. 55-59. URL:

https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/7424/1/15_03_2024.pdf#page=55 (дата звернення: 22.01.2025).

8. Удовенко Ж.В., Басиста І.В., Використання штучного інтелекту у кримінальному провадженні: ілюзія чи реальність. 2024. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c84d2676-9629-40ca-b064-a72176a52501/content> (дата звернення: 22.01.2025).

9. Шемчушенко В. Штучний інтелект у правосудді. 2024. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyj-intelekt-pravosuddia/> (дата звернення: 23.01.2025).

10. Крицька І.О. Недискримінація, транспарентність і субсидіарність як базові європейські стандарти використання технологій штучного інтелекту в кримінальному судочинстві. 2023. URL: <https://elar.naiau.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/5b64cf5c-b6db-4ae3-b371-ed948dc32224/content> (дата звернення: 23.01.2025).

References

1. Mykhailov V.O., Likhtanska A.P. Praktychne zastosuvannia shtuchnoho intelektu u kryminalnomu provadzhenni. *Dictum Factum*. 2024. № 1(15). S. 120-125. URL: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/321/288> [in Ukrainian].

2. Borshchenko V.V. Informatsiini tekhnolohii v sudochynstvi: suchasnyi stan ta perspektyvy. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Pravoznnavstvo*. 2024. T. 26, № 1. S. 7–11. URL: <https://journals.visnyk-onu.od.ua/index.php/law/article/view/471/461> [in Ukrainian].

3. Rada Yevropy. Etychna khartiia pro vykorystannia shtuchnoho intelektu v sudovykh systemakh ta yikh seredovyshchi. URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c> [in Ukrainian].

4. Barabash O.O. Tsyfrovizatsiia pravosuddia u konteksti vprovadzhennia systemy e-Sud: vyklyky ta zavdannia. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho*

universytetu vnutrishnikh sprav (seriia yurydychna). 2023. № 1. S. 57–66. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/view/564/558> [in Ukrainian].

5. Bielov D.M., Bielova M.V. Shtuchnyi intelekt u sudochynstvi ta sudovykh rishenniakh. *Naukovyi visnyk uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia Pravo*. 2023. № 78. S. 315-320. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/56467> [in Ukrainian].

6. Changqing Shi., Bin Li. The Smart Court – A New Pathway to Justice in China. *International Journal For Court Administration*. URL: <https://iacajournal.org/articles/367/files/submission/proof/367-1-1754-2-10-20210311.pdf>.

7. Habini I.I. Sudochynstvo v epokhu shtuchnoho intelektu: harantuvannia spravedlyvosti v epokhu informatsiinykh tekhnolohii. *Lvivskyi Derzhavnyi Universytet vnutrishnikh sprav. Zbirnyk tez*. 2024. S. 55-59. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/7424/1/15_03_2024.pdf#page=55 [in Ukrainian].

8. Udovenko Zh.V., Basysta I.V., Vykorystannia shtuchnoho intelektu u kryminalnomu provadzhenni: iliuziia chy realnist. 2024. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c84d2676-9629-40ca-b064-a72176a52501/content> [in Ukrainian].

9. Shemchushenko V. Shtuchnyi intelekt u pravosuddi. 2024. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyj-intelekt-pravosuddia/> [in Ukrainian].

10. Krytska I.O. Nedyskryminatsiia, transparentnist i subsydiarnist yak bazovi yevropeiski standarty vykorystannia tekhnolohii shtuchnoho intelektu v kryminalnomu sudochynstvi. 2023. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/5b64cf5c-b6db-4ae3-b371-ed948dc32224/content> [in Ukrainian].

